

PénzSztár
Jövedéki ismeretek

2015

**Lezárva:
Budapest, 2015. július**

1. A jövedéki szabályozás alapjai

Jövedék: Az Európai Unió egységes belső piacán nemzeti adóbevételeként harmonizált közvetett adó, amelynek teherviselője a jövedéki terméket belföldön vásárló végső fogyasztó, felhasználó.

1.1. A jövedék hazai fejlődésének fontosabb állomásai

- a) regálék (királyi jogok, királyi kincstárat megillető pénzjövedelmek),
- b) fiskális jövedék (egyedáruságok kimondása és fenntartása, fogyasztási adók kivetése),
- c) kötött gazdaságirányítás (fiskális jövedék korlátozott körben /szesz, dohány/ történő fenntartása),
- d) a jövedék felélesztése (magas fogyasztási adóval terhelt termékek feketekereskedelme elleni fellépés elindulása 1993. augusztus 1-jén a jövedéki szabályozásról és ellenőrzésről, valamint a bérfőzési szeszadóról szóló 1993. évi LVIII. törvény hatályba léptetésével),
- e) a jövedéki adó bevezetése (közösségi jövedéki adóharmonizációra való felkészülés megkezdése 1998. január 1-jén a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 1997. évi CIII. törvény hatályba léptetésével),
- f) a jövedéki adó uniós szintre emelése (közösségi jövedéki adóharmonizáció teljes körű megvalósítása 2004. május 1-jén a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény hatályba léptetésével),
- g) a közösségi jövedéki adóharmonizáció fejlesztése (tagállami adóhatóságok közös fellépése az adókikerülésre és adócsalásra irányuló törekvésekkel szemben).

1.2. A jövedéki törvény és kapcsolatai

Nemzeti jövedéki szabályozás keretei:

- a) **2003. évi. CXXVII. törvény** (jövedéki törvény, Jöt.): a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól.
- b) **8/2004. (III. 10.) PM rendelet:** a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról,

Mögöttes jogforrások:

A jövedéki ügyekben az eljárási szabályokat nézve

- a) a Jöt. rendelkezéseit összhangban kell alkalmazni a közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény (**Vámtörvény**) rendelkezéseivel
 1. a harmadik országból, vagy a tagállamokhoz tartozónak nem tekintendő területről behozott jövedéki termékre,
 2. a belföldről harmadik országba adó megfizetése nélkül kiszállításra kerülő jövedéki termékre;

- b) a Jöt. rendelkezéseiben meghatározott eltérésekkel alkalmazni kell az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (**Art.**) rendelkezéseit a hatósághoz teljesítendő adózási kötelezettségre, az adó visszaigénylésére, az ellenőrzésre, a hatósági eljárásra (kivéve: kézbesítési szabályokat) és a jogkövetkezményekre;
- c) a Jöt., a Vámtörvény és az Art. rendelkezéseiben meghatározott eltérésekkel alkalmazni kell a közigazgatási hatósági eljárás és szabályozás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (**Ket.**) rendelkezéseit.

Kiegészítő jogforrások:

A jövedéki ügyekben az eljárási szabályokkal összhangban alkalmazni kell valamennyi olyan közösségi és nemzeti rendelkezést, amely összefüggésbe hozható a Jöt. rendelkezéseivel.

A teljesség igénye nélkül ide tartoznak például:

- a) Kombinált Nomenklatúra,
- b) Bortörvény,
- c) Pálinkatörvény,
- d) Magyar Szabvány,
- e) Mérésügyi törvény,
- f) Kereskedelmi törvény,
- g) Áfa törvény,
- h) Btk., Be., stb.

1.3. A jövedéki törvény célja

Jövedéki törvény célja (preambulum):

- a) központi költségvetés feladatainak ellátásához szükséges bevételek biztosítása,
- b) jövedéki termékek adóztatásához szükséges feltételek megteremtése,
- c) jövedéki termékek piacán a versenysemlegesség érvényesülhessen,
- d) Európai Unióhoz való csatlakozásból fakadó követelmények teljesítése.

1.4. A jövedéki törvény hatálya

Időbeli hatály: a Jöt. rendelkezéseit 2004. május 1-jétől (Európai Unióhoz történő csatlakozás napjától) kell alkalmazni.

Területi hatály: a Jöt. rendelkezéseit Magyarország területén (belföldön) kell alkalmazni. Belföld fogalmába beletartozik a vámszabad- és tranzitterület is.

Tárgyi hatály: a Jöt. rendelkezéseit alkalmazni kell

- a jövedéki termékek után fizetendő adóra,
- a dohánygyártmányok általános forgalmi adójára,
- a jövedéki termékek előállítására és forgalmazására,
- a jövedéki ügyekre.

Személyi hatály: a Jöt. rendelkezéseit alkalmazni kell a jogi személyre, a jogi személyiség nélküli egyéb szervezetre, a természetes személyre (együtt: személy), feltéve, hogy a jövedéki terméket és az annak előállítására alkalmas, a jövedéki törvényben meghatározott terméket (például: cukorcefre) előállítja, raktározza, tárolja, szállítja, forgalmazza, külföldről beszerzi (beszállítja), külföldre értékesíti, illetve egyéb módon birtokolja.

A Jöt. személyi hatálya kiterjed továbbá a jövedéki termék adóztatásával, forgalmazásával összefüggő felügyeleti, ellenőrzési és más hatósági feladatokat ellátó szervezetekre.

Alapfogalom:

- a) *Jövedéki ügy:* jövedéki termékkel, adójeggyel, zárjeggyel összefüggő adó- és egyéb kötelezettségek teljesítése, hatósági felügyelete, jövedéki ellenőrzése, és ezekkel kapcsolatos eljárás. Jövedéki ügy például a jövedéki termékek előállításának helyszíni ellenőrzése/felügyelete, piacellenőrzés, vendéglátóhelyek ellenőrzése, stb.
- b) *Jövedéki adóügy:* olyan jövedéki ügy, amely a jövedéki adóztatási feladat ellátásával függ össze, ideértve az adójeggyel megfizetett általános forgalmi adó bevallását és egyéb adókötelezettségek teljesítését, ellenőrzését, valamint az ezekkel kapcsolatos eljárás. Jövedéki adóügy például adóellenőrzés lefolytatása a jövedéki adó tekintetében, a jövedéki adóbevallások ellenőrzése és feldolgozása, stb.
- c) *Más hatóság:* a rendőrség, a fogyasztóvédelmi hatóság, a közterület-felügyelet, a borászati hatóság, a vámhatóság hatósági feladatokat ellátó, de hatáskörrel nem rendelkező szerve, bármely más hatóság.

1.5. Hatásköri, illetékességi szabályok

Jövedéki hatásköri szabályok:

Alapesetben (első fokon) a területileg illetékes **vám- és pénzügyőri igazgatóságok** járnak el:

- jövedéki ügyben,
- jövedéki adóügyben,
- bizonyos jövedéki tevékenységek engedélyezésével, illetve nyilvántartásba vételével kapcsolatos ügyekben.

Amennyiben az ügyfél az elsőfokú döntéssel nem ért egyet, jogorvoslati kérelmét (másodfokon) az illetékes **vám- és pénzügyőri főigazgatóság** bírálja el.

Az igazgatóságoknál felsorolt feladatokon túl, bizonyos ügyekben (például: adójegy vagy zárjegy megrendelésével kapcsolatos feladatok stb.) első fokon a Kiemelt Ügyek és Adózók Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága (KAVIG), másodfokon pedig a KAVIG felügyeletét is ellátó Kiemelt Adó és Vám Főigazgatóság (KAVFIG) jár el.

Jövedéki illetékességi szabályok:

Az eljárásra illetékes (ha jogszabály másként nem rendelkezik):

- a) a magánszemély lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye, mindezek hiányában utolsó ismert belföldi lakóhelye szerinti vámszerv,
- b) a jogi személyiség nélküli vállalkozó – ideértve a vállalkozó magánszemélyt is – székhelye, ennek hiányában telephelye szerinti vámszerv,

- c) a jogi személy, illetve egyéb szervezet székhelye, ennek hiányában telephelye (a tevékenység gyakorlásának helye) szerinti vámszerv.

2. Jövedéki termékek

2.1. Termékek csoportosítása

Adójogi szempontból megkülönböztetünk:

a) **jövedéki terméket**, amely lehet

- **ásványolaj** (pl.: benzin, gázolaj, tüzelőolaj stb. + bármely termék, amennyiben üzemanyagként, fűtőanyagként kerül előállításra, felhasználásra),
- alkoholtartalmú termékek közül
 1. **alkoholtermék** (pl.: etil-alkohol, vodka, rum, likőrök stb.)
 2. **sör**,
 3. **bor** (szőlőbor, egyéb bor – egyéb növényből vagy gyümölcsből készült bor, mint almabor, ribizli bor stb.),
 4. **pezsgő**,
 5. **köztes alkoholtermék** (pl.: martini, vermut, habzó- és gyöngyöző borok stb.),
- **dohánygyártmány** (cigaretta, szivar, szivarka, finomra vágott és egyéb fogyasztási dohányok, mint pl.: pipadohány + dohánytartalomtól függetlenül bármely elszívásra alkalmas termék, mint pl.: vízpipadohány). Nem tartoznak ide a füst nélküli termékek (pl.: rágódohány, tubák stb.), a gyógyhatású termékek (gyógynövényes cigi), valamint az elektromos cigaretta.

b) **nem jövedéki terméket** (jövedéki terméknek nem minősülő bármely termék), amely lehet

- jövedéki jogszabályban nevesített termék (pl.: ecet, aroma, cukorcefre stb.),
- jövedéki jogszabályban nem nevesített termék (pl.: étolaj, olívaolaj stb.).

2.2. Vámtarifaszámok szerepe termékmeghatározásnál

Ahhoz, hogy mindenki számára egyértelművé váljon, milyen termékről is van szó, azt valamilyen módon azonosíthatóvá kell tennünk. Erre szolgálnak az áruazonosító számok (vámtarifaszámok), illetve a termék meghatározott módon történő jellemzése, leírása. A jövedéki szabályozásban ezek az alábbiak szerint jelennek meg.

- a) Az ásványolaj esetében a jövedékiadó-kötelezettség megállapításhoz a **2002. január 1-jén hatályos Kombinált Nomenklatúra (KN)** áruazonosító számait kell alkalmazni.

- b) Egyéb jövedéki termékek (kivéve: dohánygyártmány) esetében a jövedékiadó-kötelezettség megállapításához az **1992. október 19-én hatályos KN** áruazonosító számait kell alkalmazni.
- c) A dohánygyártmány esetében a jövedékiadó-kötelezettség megállapítása nem a KN áruazonosító számai, hanem a **termék jellemző tulajdonságai** (termékleírás) alapján történik.

3. Jövedéki termékekkel végzett tevékenységek

A jövedéki termékekkel kapcsolatban számos tevékenység jöhet szóba, attól függően, hogy az adott termékkel mit szeretnék kezdeni. Így beszélhetünk előállításról, felhasználásról, forgalmazásról, stb.

A jövedéki termékekkel kapcsolatos tevékenységek megkülönböztetése az alábbiak szerint lehetséges.

A **tevékenység jellege szerint** megkülönböztetünk

1) **legális** jövedéki tevékenységet, amely lehet

a) **vámhatósági engedély birtokában** végezhető jövedéki tevékenység:

- adóraktári tevékenység (előállítás, valamint tárolás adó megfizetése nélkül is),
- keretengedélyes tevékenység (adófizetés nélküli beszerzés jogszabályban meghatározott célra),
- felhasználói engedélyes tevékenység (nem adóköteles termékek felhasználása, kiszerezése meghatározott célra),
- bejegyzett kereskedői tevékenység (adózatlan termékek fogadása/átvétele más tagállamból),
- bejegyzett feladói tevékenység (adózatlan termékek feladása belföldre/tagállamba importálást követően),
- jövedéki engedélyes tevékenység (adózott jövedéki termék kereskedelme, exportja, importja);
- dohánytermék kiskereskedelmi tevékenység (nemzeti dohánybolt – „trafik”);

b) **vámhatósági nyilvántartásba vétel mellett** végezhető jövedéki tevékenység:

- csomagküldő kereskedői tevékenység (adózott termék szállítása más tagállamban élő magánszemély részére),
- adóügyi képviselői tevékenység (tagállami csomagküldő kereskedő adózással kapcsolatos képviselése),
- nyilvántartásba vett felhasználói tevékenység (nem adóköteles termékek felhasználása meghatározott célra, kis mennyiségben),

- üzemi motorikusgáztöltő-állomás üzemeltetői tevékenység (adózott cseppfolyósított gáz felhasználása kizárólag üzemi járművek működtetéséhez),
- mobil palackozói tevékenység (bor palackozása szállítható palackozó berendezés segítségével),
- visszaigénylési joghoz kapcsolt felhasználói tevékenység (adózottan beszerzett termék felhasználása olyan célra, amely esetén a befizetett adó visszaigényelhető – például gázolaj felhasználása mezőgazdaságban, stb.);

c) **engedélyezési eljárás alá nem vont** jövedéki tevékenység:

- nem jövedéki engedélyes kereskedelmi tevékenység (kiskereskedelem),
- egyéb legális jövedéki tevékenység (párlatfőzés, sörfőzés otthon, adózottan megvásárolt jövedéki termék elfogyasztása, felhasználása otthon stb.);

2) **illegális** (tiltott) jövedéki tevékenységet, amely lehet

- a) adózás alóli elvonás (pl.: jövedéki termék engedély nélküli előállítás),
- b) egyéb tiltott tevékenység (pl.: cigaretta csomagolásán lévő adójegy, vagy a vodka palackjára felhelyezett zárjegy hamisítása).

4. Jövedéki tevékenységek engedélyezése

Szűkebb értelemben a vámhatósági engedély birtokában végezhető jövedéki tevékenységek engedélyezési eljárását jelenti, tágabb értelemben ide tartozik a vámhatóság által nyilvántartásba vett jövedéki tevékenységek regisztrációs eljárása is.

Jövedéki tevékenység folytatásának kérelmezése:

- a) A jövedéki tevékenység folytatását a vámhatóságtól kell kérelmezni.
- b) A kérelmező személy a jövedéki tevékenység folytatására irányuló engedélykérelmét a székhelye, ennek hiányában a lakóhelye, ennek hiányában a telephelye, több telephely esetében az elsőként bejelentett telephelye, ennek hiányában a tartózkodási helye szerinti **vám- és pénzügyőri igazgatósághoz** (VPI), illetve a Közép-magyarországi Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatóság illetékességi területén található kiemelt adózók tekintetében a **Kiemelt Ügyek és Adózók Vám- és Pénzügyőri Igazgatóságához** (KAVIG) nyújthatja be.
- c) Az engedélykérelmet a vámhatóság által formanyomtatványként rendszeresített és beszerzett, vagy a vámhatóság internetes honlapjáról letöltött és kinyomtatott formátumú kérelmen lehet benyújtani.
- d) A kérelmező személynek a kérelemhez csatolnia kell a jövedéki tevékenység folytatásával szemben támasztott feltételek teljesülését igazoló eredeti okmányokat vagy azok hitelesített másolatát (kivéve, ha az adott feltétel teljesülését igazoló okmányt az engedélyezési eljárást lefolytató vámszerv kérésére kell benyújtania, vagy a helyszínen kell bemutatnia).

Engedélyezési feltételek (jövedéki tevékenységenként eltérőek!):

- a) **személyi feltétel**, amely lehet a büntetlen előélet, a rendezett adókapcsolat, a vállalkozási stabilitás, a számviteli megfelelésség, a valós gazdasági tevékenység, a jövedéki ügyintézői szakképesítés;
- b) **tárgyi feltétel**, amely lehet a külön nyilvántartás-vezetés, a létező üzem, raktárhelyiség (tárolótartály), fogadóhely, a biztonságos tárolás, a pontos mennyiségi számbavétel, az ellenőrzéshez szükséges helyiségek, berendezések, eszközök, a tevékenységhez előírt hatósági engedélyek;
- c) **garanciális feltétel** (jövedéki biztosíték nyújtása).

Engedélyezési feltételek teljesülésének az elbírálása: olyan döntési folyamat, amelynek keretében az engedélyezési eljárást lefolytató vámszerv az engedélyezési feltételek vizsgálata alapján kiadja, módosítja az engedélyt, vagy elutasítja az engedély iránti kérelmet.

Engedélykérelem elbírálásának a határideje:

- a) **60 nap**, ha a kérelmezett jövedéki tevékenység adóraktári tevékenység (kivéve: kísérleti előállítást végző adóraktári tevékenység),
- b) **45 nap**, ha a kérelmezett jövedéki tevékenység kísérleti előállítást végző adóraktári tevékenység, keretengedélyes tevékenység, felhasználói engedélyes tevékenység, bejegyzett kereskedői tevékenység (kivéve: eseti bejegyzett kereskedői tevékenység),
- c) **30 nap**, ha a kérelmezett jövedéki tevékenység dohánytermék kiskereskedelmi tevékenység (trafik).
- d) **20 nap**, ha a kérelmezett jövedéki tevékenység bejegyzett feladói tevékenység,
- e) **15 nap**, ha a kérelmezett jövedéki tevékenység eseti bejegyzett kereskedői tevékenység,
- f) **KET. szerinti határidő**, ha a kérelmezett jövedéki tevékenység jövedéki engedélyes tevékenység.

Jövedéki biztosíték nyújtása

Jövedéki biztosíték célja: adókockázat csökkentése;

Jövedéki biztosíték típusai:

- a) tevékenységi jövedéki biztosíték,
- b) szállítási jövedéki biztosíték.

Jövedéki biztosíték formái:

- a) *készpénz*: vámhatóság által megadott jövedéki biztosíték számlára, jövedéki biztosíték céljára történő banki átutalás;

b) *pénzügyi biztosíték*, amely lehet:

- Európai Unió tagállamában, illetőleg az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes államban székhellyel rendelkező hitelintézet által nyújtott *bankgarancia*,
- biztosítási szerződés alapján kiállított *kötelezvény*.

Jövedéki biztosíték alanyai:

- adóraktár engedélyes, kivéve az egyszerűsített adóraktár engedélyest (kizárólag szőlőbort állít elő és a szőlőbor adómértéke jelenleg 0 forint),
- bejegyzett kereskedő,
- keretengedélyes,
- felhasználói engedélyes,
- jövedéki engedélyes,
- adóügyi képviselő;

5. A jövedéki adóztatás szabályai

5.1. Jövedéki adókötelezettség keletkezése

Azok a személyek, akik tevékenységüket a vámhatóság engedélye birtokában végzik, az adójogi szabályozás értelmében adóalanyok (adóznak) minősülnek.

Az adózót az Adózás Rendjéről szóló törvény (ART) alapján jogok illetik meg, illetve kötelezettségek terhelik.

A kötelezettségek oldaláról vizsgálva a kérdést az adózó az Art. szerint köteles:

- a) bejelentésre, nyilatkozattételre,
- b) adó-megállapításra,
- c) bevallásra,
- d) adófizetésre és adóelőleg fizetésre,
- e) bizonylat kiállításra és megőrzésre,
- f) nyilvántartás vezetésre (könyvvezetésre),
- g) adatszolgáltatásra,
- h) adólevonásra, adóbeszedésre,
- i) bankszámlanyitásra és értékhatár feletti kifizetés teljesítésére.

Természetesen az említett kötelezettségek nem egyazon időpontban keletkeznek, hanem a jogi szabályozásban meghatározottak szerint.

Pl.: az adóbevallásnak lehet havi, negyedéves, vagy éves időszaka, viszont a jövedéki termékek adóztatása tekintetében inkább a havi és negyedéves bevallás fordul elő. Ellenpélda erre a nyilvántartás vezetésére vonatkozó előírás, mely szerint a jövedéki tevékenységet folytató adóalany naprakész nyilvántartásokkal kell, hogy rendelkezzen.

Adókötelezettség keletkezésének jövedéki esetei:

- a) **Jövedéki termék belföldi előállítás.**
- b) **Jövedéki termék importálása, azaz harmadik országból történő behozatala.**
- c) **Adófelfüggesztéssel szállított jövedéki termék betárolása** adóraktárba, vagy adómentes felhasználó üzemébe.
- d) **Közösségi adófelfüggesztési eljárásban szállított jövedéki termék betárolása** adóraktárba.
- e) **Más tagállamból közösségi adófelfüggesztési eljárásban szállított jövedéki termék fogadása/átvétele.**
- f) **Más tagállamban szabadforgalomba bocsátott jövedéki termék kereskedelmi céllal belföldön történő birtoklása.**

5.2. Adó-megállapítási módok jövedéki szakterületen

Leggyakoribb adó-megállapítási módok jövedéki szakterületen:

1) **Önadózás:**

Az adóalany az adót önadózással állapítja meg, vallja be és fizeti meg, ha a Jöt. szerint nincs helye az adókivetésnek.

Alanyi kör:

- a) adóraktár engedélyes,
- b) adómentes felhasználó,
- c) bejegyzett kereskedő,
- d) adóügyi képviselő.

2) **Adókivetés:**

Az adó hivatalból történő megállapítását jelenti.

A vámhatóság **határozattal állapítja meg az adót:**

- a) termékimport esetén;
- b) adófizetési kötelezettség keletkezése esetén, ha az adót nem önadózással kell megállapítani (pl.: a jövedéki termék adóraktáron kívüli előállítása);
- c) hatáskörébe tartozó egyéb adóügyben (pl.: az üzemanyagként felhasználásra kerülő növényi olaj után – kérelemre – a jövedéki adó kivetése)

A kivetett adót a határozat jogerőre emelkedésétől számított **15 napon belül kell megfizetni.**

3) **Adóbeszedés:**

A kizárólag bérfőzést végző **szeszfőzde engedélyese** által alkalmazható. Ő az a személy, aki a bérfőzető tulajdonában lévő gyümölcscefréből párlatot állít elő.

Adóbeszedéssel kapcsolatos feladatai:

- a) megállapítja a bérfőzési szeszadó összegét,
- b) az adót készpénzben beszedi a bérfőzetőtől (a cefre tulajdonosától),
- c) banki átutalással befizeti a NAV bérfőzési szeszadó számlájára.

5.3. Határidők a jövedéki adóztatásban

Havi adóztatás:

Alanyi kör:

- a) adóraktár engedélyes (kivéve: egyszerűsített adóraktár, kizárólag bérfőzést végző szeszfőzde),
- b) bejegyzett kereskedő,
- c) adóügyi képviselő.

Határidők:

1. *elektronikus bevallás és adófizetés* **tárgyhót követő hó 20. napjáig**,
2. *adóelőleg fizetés* (csak az adóraktár engedélyesének) **tárgyhó 25. napjáig**, ha az előző év azonos negyedévében keletkezett adófizetési kötelezettsége elérte a 6 millió forintot.

Az egyszerűsített adóraktár engedélyesnek a jövedéki adót azért nem kell önadózással megállapítania, bevallania és megfizetnie, mivel a szőlőbor adómértéke nulla.

A kizárólag bérfőzést végző szeszfőzde engedélyesének a jövedéki adót azért nem kell önadózással megállapítania, bevallania és megfizetnie, mert az adó alanya a bérfőzető (lásd: adóbeszedés).

Negyedéves adóztatás:

Alanyi kör:

- adómentes felhasználó (keretengedélyes).

Határidő:

- az adóbevallási kötelezettségének azon **tárgynegyedévet követő hó 20. napjáig** kell eleget tennie és a jövedéki adót megfizetnie, amelyben beállt az adó-megállapítási és adófizetési kötelezettsége (pl.: nem adómentes célra történő felhasználás);
- adóelőleget nem kell fizetnie.

Speciális adóztatás:

Alanyi kör:

- eseti bejegyzett kereskedő
- közösségi kereskedő (jövedéki engedélyes)

Határidő:

Az adófizetési kötelezettsége keletkezését követő **5 napon belül** tesz adóbevallást és fizeti meg az adót.

5.4. Jövedéki adómentességek

A jövedéki szabályozás meghatározza azokat a mentességi eseteket, amikor a jövedéki termék után nem kell adót fizetni.

Adómentes például (a teljesség igénye nélkül):

- a) a harmadik országból **vámmentesen** behozott jövedéki termék (például: Ukrajnából behozott vodka, illetve két doboz ukrán cigi, stb.),
- b) a gépjárművek **rendszeresített üzemanyagtartály**ában behozott üzemanyag (például: külföldön nyaraltam, hazafelé külföldön tankoltam és belföldön az üzemanyagot nem fogom eladni),
- c) a más tagállamból magánszemélyek által **saját felhasználásra behozott** jövedéki termék (például egy üveg francia pezsgő),
- d) a belföldön előállított, naptári évenként és háztartásonként 1000 litert meg nem haladó mennyiségű és saját fogyasztásra szánt szőlőbor, illetve egyéb bor (**házi bor**),
- e) a természetes személy által előállított és az előállító, annak családtagjai vagy vendégei által elfogyasztott, naptári évenként és háztartásonként 1000 litert meg nem haladó mennyiségű sör, feltéve, hogy értékesítésre nem kerül sor (**házi sör**),
- f) a természetes személy által palackos erjesztéssel előállított és az előállító, annak családtagjai vagy vendégei által elfogyasztott, naptári évenként és háztartásonként 1000 litert meg nem haladó mennyiségű pezsgő, feltéve hogy értékesítésre nem kerül sor (**házi pezsgő**).

5.5. A jövedéki adó visszaigénylése

Adó-visszaigénylés esetén a Jöt.-ben meghatározott személyek jogosultak az adózott jövedéki termék teljes, vagy részleges adótartamának érvényesítésére. Az adó-visszaigénylési jogosultság általánosan az adóbevallásban, a fizetendő adóból történő levonással vagy visszaigényléssel, az adó-visszatérítés pedig csak visszaigényléssel érvényesíthető.

Az adó-visszaigénylést a vámhatóság a visszaigénylésre jogosult kérelmére – a kérelemnek Jöt.-ben foglaltak szerinti elbírálása után – teljesíti.

Visszaigénylésre jogosult (a teljesség igénye nélkül):

- a) az *adóraktár engedélyese*, ha jövedéki terméket a szabadforgalomból igazoltan adóval növelt áron vásárolt;
- b) az *importáló*, aki a vámhatóság által kivetett adót megfizette és az importból származó jövedéki terméket változatlan állapotban, harmadik országba igazoltan visszaszállítja;
- c) az *exportáló*, ha az adóval növelt áron adóraktárból beszerzett, illetve az adó megfizetése mellett más tagállamból behozott jövedéki termékét a vámhatóság végleges rendeltetéssel harmadik országba kilépteti;

- d) az a *személy*, aki például
- gázolajat kereskedelmi céllal közúti árufuvarozást végző 7,5 tonna, vagy azt meghaladó tömegű járműben, továbbá személyszállítást M2, illetve M3 besorolású közúti járműben felhasznál;
 - gázolajat mezőgazdasági, vagy halászati, vagy erdőgazdálkodási célra használ fel;
 - üzemanyagot hajózási, vasúti és légitölekedésben használ fel, stb.;
- e) viszonyosság esetén a diplomáciai és konzuli képviselő a hivatalos célra, valamint a képviselő tagja a személyes célra belföldön beszerzett jövedéki termékek után az árban foglalt és általa megfizetett adó esetében;

Visszaigénylés feltétele:

A visszaigénylés jogosultságát a jövedéki termék adóval növelt áron való beszerzését, illetve importálását igazoló eredeti bizonylattal kell alátámasztani.

6. Adófelfüggesztés

6.1. Az adófelfüggesztés tartalma, esetei

Adófelfüggesztés alatt kell érteni:

- *adómegállapítási és adófizetési kötelezettségek halasztását*, ha a jövedéki terméket
 - belföldön előállítják;
 - betárolják adóraktárba, adómentes felhasználó üzemébe, raktárába;
- *adófizetési kötelezettség halasztását*, ha a jövedéki terméket
 - importálják,
 - közösségi adó-felfüggesztési eljárásban szállítják.

Adófelfüggesztés esetei: adómértékkel megjelölt jövedéki termék adófelfüggesztés alatt áll mindaddig, amíg

- adóraktárban tárolják, raktározzák;
- adómentes üzemben tárolják, raktározzák;
- belföldön az adóraktár engedélyes, az adómentes felhasználó adó-felfüggesztési eljárásban szállítják;
- adóraktári engedély, illetve keretengedély megszűnéskor a készleten maradt termékek adójogi sorsának rendezéséig.

Az adófelfüggesztés nem érinti a jövedéki adóalany egyéb adókötelezettségét, illetve azok teljesítését. Azaz arra a jövedéki termékre, melyet az adóraktár területén belül adózatlanul tárolnak, nem kell megállapítani és megfizetni a jövedéki adót a tárolás időtartamára, viszont a jövedéki törvényben előírt nyilvántartásokban a terméket naprakészen fel kell tüntetni, a termék beszerzésekor kiállított számlát és egyéb bizonylatokat meg kell őrizni, stb.

6.2. Adófelfüggesztéssel történő szállítás irányai

Adómértékkel megjelölt jövedéki termék adófelfüggesztéssel szállítható

- belföldi termékforgalomban,
- közösségi termékforgalomban.

Belföldi termékforgalomban: adó-felfüggesztési eljárásban szállíthatják az adómértékes jövedéki termék

- adóraktárból
 1. másik adóraktárba;
 2. adómentes felhasználás céljára, adómentes felhasználó részére;
 3. végleges rendeltetéssel harmadik országba, belföldről történő kiléptetéssel;
- adómentes üzemből
 1. adóraktárba
 2. más engedélyes adómentes üzemébe, csak akkor, ha a termék keretengedély megszűnése miatt maradt készleten;
 3. adómentes felhasználó keretengedélyében szereplő adómentes üzemei között;
- vámjogi szabadforgalomba bocsátást követően
 1. adóraktárba,
 2. adómentes felhasználás céljára, adómentes felhasználó részére;

Közösségi termékforgalomban: adó-felfüggesztési eljárásban szállíthatják az adómértékes jövedéki terméket

- *adóraktárból vagy az importálás helyéről*
 - tagállami adóraktárba,
 - más tagállam bejegyzett kereskedőjének,
 - más tagállamban tartózkodó mentesített szervezet részére,
 - más tagállam(ok)on keresztül harmadik országba;
- *adóraktárba*
 - tagállami adóraktárból,
 - más tagállam(ok)on keresztül harmadik országból, ideértve a más tagállam bejegyzett feladója által az importálás helyéről az adóraktár engedélyes

részére feladott, vámjogilag szabad forgalomba bocsátott jövedéki terméket;

- *bejegyzett kereskedő részére tagállami adóraktárból;*
- *belföldön átviteli (tranzit) rendeltetéssel egyik tagállamból harmadik tagállamba.*

6.3. Adófelfüggesztéssel történő szállítás okmányolása

A jövedéki termék - kivéve szőlőbor - adófelfüggesztéssel történő szállításának az a szállítás minősül, amelyet az alábbi okmányok valamelyikével végeznek.

Az adófelfüggesztéssel történő szállításhoz alkalmazható okmányok:

- a) **e-TKO (elektronikus termékkísérő okmány),**
- b) **külön jogszabály szerint elfogadható egyéb okmány, bizonylat.**

e-TKO:

Olyan elektronikus okmány, mely

- Bizottsági rendeletben (684/2009/EK) meghatározott adattartalmú,
- a jövedéki termék feladója által kitöltött,
- a tagállam illetékes hatósága által megadott egyedi adminisztratív hivatkozási kóddal (AHK-szám) ellátott,
- a tagállamok illetékes hatóságai által működtetett számítógépes rendszerben (EMCS rendszer) továbbított.

6.4. Az adófelfüggesztés megszűnése

Adófelfüggesztés megszűnésének esetei:

- felfüggesztett kötelezettség alóli végleges *mentesülés* (Jöt. 13. §),
- felfüggesztett kötelezettség *beállta* (Jöt. 14. §).

Példák végleges mentesülésre:

Az adóraktár engedélyese a jövedéki terméket

- *betárolta* másik adóraktárba és a fogadó adóraktár engedélyese a betárolást **igazolta**;
- *kiléptette* közvetlenül harmadik országba, végleges rendeltetéssel és a kiléptetést a vámhatóság **igazolta**;
- *veszteség keletkezett* az adóraktárában előállított jövedéki termék készletében, mely a külön jogszabályban meghatározott mértékű, és ezt a tényt **igazolta**;

Az adómentes felhasználó a jövedéki terméket

- *betárolta* adóraktárba és a fogadó adóraktár engedélyese a betárolást **igazolta**;
- *felhasználta* engedélyezett adómentes célra, és a felhasználás tényét **igazolta**;

Az adóraktár engedélyese, illetve adómentes felhasználó a jövedéki terméket

- *mintavételre használta fel* és a mintavétel tényét a vám- és pénzügyőri igazgatóság által felvett jegyzőkönyvvel **igazolta**;
- *megsemmisítette* és a megsemmisítés tényét a vám- és pénzügyőri igazgatóság által felvett jegyzőkönyvvel **igazolta**;
- *a jövedéki termék megsemmisült* adóraktárban, illetve adómentes felhasználó üzemében, melynek tényét a vám- és pénzügyőri igazgatóság vizsgálati jegyzőkönyvével **igazolta**.

Példák a felfüggesztett kötelezettség beálltára:

Az adóraktár engedélyese a jövedéki terméket

- *betárolta* másik adóraktárba és a fogadó adóraktár engedélyese a betárolást **nem igazolta**;
- *kiléptette* közvetlenül harmadik országba, végleges rendeltetéssel és a kiléptetést a vámhatóság **nem igazolta**;
- *veszteség keletkezett* az adóraktárában előállított jövedéki termék készletében, mely a külön jogszabályban meghatározott mértékű, és ezt a tény **nem igazolta**;

Az adómentes felhasználó a jövedéki terméket

- *betárolta* adóraktárba és a fogadó adóraktár engedélyese a betárolást **nem igazolta**;
- *felhasználta* engedélyezett adómentes célra, és a felhasználás tényét **nem igazolta**;

Az adóraktár engedélyese, illetve adómentes felhasználó a jövedéki terméket

- *mintavételre használta fel* és a mintavétel tényét a vám- és pénzügyőri igazgatóság által felvett jegyzőkönyvvel **nem igazolta**;
- *megsemmisítette* és a megsemmisítés tényét a vám- és pénzügyőri igazgatóság által felvett jegyzőkönyvvel **nem igazolta**;
- *A jövedéki termék megsemmisült* adóraktárban, illetve adómentes felhasználó üzemében, melynek tényét a vám- és pénzügyőri igazgatóság vizsgálati jegyzőkönyvével **nem igazolta**.

7. Ellenőrzések a jövedéki szakterületen

A jövedéki termékekkel folytatott tevékenységekre vonatkozó szabályok betartása, illetve a keletkező kötelezettségek teljesítése érdekében a NAV hatósági jogkörrel rendelkező szerveinek ellenőrzési tevékenységet is kell folytatniuk.

A jövedéki szakterületet érintően az alábbi ellenőrzési típusok jöhetnek szóba:

- hatósági felügyelet (Jöt. rendelkezései szerint – előállítás és adómentes felhasználás ellenőrzése)
- adóellenőrzés (Art. szabályai szerint – meghatározott időszakot átfogó ellenőrzés)
- jövedéki ellenőrzés (Jöt. szerint – szabadforgalomban előforduló adózott termékek ellenőrzése)
- hatósági ellenőrzés (2004. évi CXL. tv. - Ket. szerint – számlaellenőrzés, helyszíni szemle, fizetési könnyítési kérelmek elbírálásához szükséges környezettanulmány).

8. Jövedéki szankciórendszer bemutatása

A jövedéki adótörvényben és a kapcsolódó jogszabályban előírt kötelezettségek betartása, a jogszabálykövető magatartás érvényesítése céljából a jogsértőkkel szemben jogkövetkezményeket alkalmaz a vámhatóság.

7.1. Alkalmazható jogkövetkezmények:

- Bírság** jellegű szankciók
 - ~ adóbírság (Jöt., Art.)
 - ~ mulasztási bírság (Jöt., Art.)
 - ~ jövedéki bírság (Jöt.)
- Intézkedés** jellegű szankciók
 - ~ üzletbezárás (Jöt., Art.)
 - ~ adóraktár működésének felfüggesztése (Jöt.)
 - ~ lefoglalás, elkobzás, (Jöt., Art.)
- Pótlék** jellegű szankciók
 - ~ késedelmi pótlék (Art.)
 - ~ önellenőrzési pótlék (Art.)

7.2. Az egyes jogkövetkezmények bemutatása

- **Adóbírság alkalmazása:** a jövedéki termékkel kapcsolatos adókülönbözet (adóhiány) után, melynek mértéke jövedéki termékkel elkövetett jogsértés esetén 100 %.
- **Mulasztási bírság alkalmazása:**

- a Jöt.-ben és végrehajtási rendeleteiben előírt kötelezettségek megsértése, elmulasztása esetén (pl.: jövedéki törvényben előírt nyilvántartás hiányos vezetése),
- a Jöt.-ben nem szabályozott, de az Art. szerint jogellenes magatartások esetén (pl.: bevallás késedelmes benyújtása, be nem jelentett alkalmazott foglalkoztatása).

- **Jövedéki bírság alkalmazása:**

- adózás alól elvont termék után (pl.: engedély nélkül forgalmazott jövedéki termék),
- tiltott tevékenység esetén (pl.: sör előállítására alkalmas berendezés engedély nélküli birtoklása).

- **Üzletbezárás alkalmazása:**

A jövedéki termékkel kereskedelmi tevékenységet folytató személy (jövedéki engedélyes kereskedő, nem jövedéki engedélyes kereskedő) üzlethelyisége, illetve telephelye tekintetében a Jöt.-ben meghatározott egyes kötelezettségek megsértése esetén az Art.-ben meghatározott üzletbezárást kell alkalmazni, az ott meghatározott időtartamban.

Időtartam:

Első jogsértés alkalmával **12 nyitvatartási nap**, ismételt előfordulás esetén **30 nyitvatartási nap**, majd minden további jogsértés alkalmával **60 nyitvatartási nap** (pl.: a dohánytermék kiskereskedő (trafikos) dohánygyártmányt nem az adójegyten feltüntetett áron értékesít, cigarettát darabonként értékesít, az üzlethelyiség raktárában, eladóterében az alkoholterméket bontott palackban tárolja, stb.)

- **Adóraktár működésének felfüggesztése:**

Ha az adóraktár engedélyese az adóraktár működtetésének feltételeit oly módon sérti meg, hogy az a jövedéki biztosíték összegének legalább 20 százalékát meghaladó összegű adót érint, a működést legfeljebb 60 napra fel kell függeszteni.

- **Lefoglalás alkalmazása:**

A dolgok, tárgyak, eszközök tekintetében a tulajdonhoz fűződő jogok (birtoklás, rendelkezési jog, használat, hasznok szedésének joga) ideiglenes megvonása

- tényállás tisztázása érdekében,
- bármely dologra - az élő állat kivételével -, amelyre az eljárásban, mint tárgyi bizonyítási eszközre szükség van,
- elkobzás érvényesítése érdekében.

- **Elkobzás alkalmazása:**

A dolog tulajdonosát véglegesen megfosztja a dolog feletti rendelkezési jogtól, amelynek eredményeként a dolog tulajdonjoga az államra átszáll. A jövedéki ügyben jogerősen kiszabott jövedéki bírság esetén el kell koboznia a hatóságnak például a lefoglalt:

- terméket, zárjegyet, adójegyet, hivatalos zárat,
- jogosulatlanul előállított, birtokolt vagy jogosulatlan személy által használt desztillálóberendezést,
- termék, zárjegy, adójegy, hivatalos zár előállítására használt eszközt, stb.

- **Késedelmi pótlék alkalmazása:**

- a jövedéki adó késedelmes megfizetése esetén az esedékesség napjától
- az esedékesség előtt történő igénybevétele esetén pedig az esedékesség napjáig

- **Önellenőrzési pótlék alkalmazása:** ha az adót önellenőrzéssel helyesbíti a vámhatóság ellenőrzése előtt.